

Stručni rad

ZNAJU LI UČITELJI PREDZNAJU SKOTOPIČKI SINDROM?

Petra Podbevšek Žigman

Osnovna šola Šmartno pod Šmarno goro

Sažetak

Učitelji, unatoč previše obrazovanja, ne znaju sve posebnosti koje učenici sa sobom donose u učionice. Kao učiteljica u učionici, susrela sam se sa skotopijskim sindromom kod svog sina, misleći da bi to mogla biti disleksija, jer su neki od znakova slični.

Ključne riječi: Skotopični sindrom, filtri, Irlen klinika, procjena.

1. Uvod

Današnje vrijeme, vrijeme brzog i masovnog prikupljanja informacija, istovremeno je vrijeme u kojem je ispravno imati kritički pristup svemu novom što učimo. Ali to s jedne strane zahtijeva dovoljnu količinu stvarnih informacija, a s druge strane prijenos tih informacija u život ili osmišljavanje onoga što smo naučili.

Većinu vremena tražimo informacije o stvarima koje nas zanimaju iz određenog razloga.

Ja, kao učiteljica u osnovnoj školi, po prirodi i također imam tendenciju tražiti informacije o promjenama koje primjećujem kod djece. I škola i moja djeca kod kuće.

Naime, mudrost i znanje koje steknem u školi često prenosim svojoj djeci kod kuće i obrnuto. Ono što naučim, naučim ili postignem sa svojom djecom, a barem pokušavam i s učenicima u školi.

Nedavno sam, s iskustvom sa sinom, počela puno razmišljati i istraživati te pratiti jednu posebnu temu i u školi.

Ovako ide priča o iskustvu.

2. Kako je sve počelo?

Desetogodišnji sin nosi naočale s dioprijom od svoje šeste godine. Ništa slično, reklo bi se, ali tek do trenutka kad se počeo sustavno opismenjivati.

Još od djetinjstva, puno prije nego što je sustavno naučio čitati, svi smo mu čitali priče prije spavanja, uključujući oca i baku i djeda, sa željom da potaknemo njegovu volju i zanimanje za čitanje. A onda je strastveno slušao bajke i aktivno sudjelovao u čitanju koliko je mogao sa svojim godinama. Gledao je ilustracije, zanimao ga je sadržaj onoga što je čuo.

Sve dok nije počeo učiti čitati. Bilo je to sa šest godina. Tada je njegova revnost za čitanjem počela jenjavati. I nismo mogli zamisliti zašto je to tako.

Bilo je to i vrijeme kada se, gledajući televiziju navečer, odjednom počeo žaliti da mu sve svijetli pred očima, da ga peku i da ne može gledati u ekran.

I sama sam nosila naočale za dalekovidost od svoje treće godine te do trineste godine, a suprug je prvih godina svog rada radio u optici, a kao optički tehničar brzo je shvatio da s vizijom našeg sina nije sve u redu. Nakon neposrednog oftalmološkog pregleda, sin je odmah dobio korektivne naočale. Zbog kratkovidnosti, dalekovidosti, a istodobno mu je dijagnosticiran astigmatizam ili neravnomjerna zakrivljenost leće. "

Sin je odmah prihvatio naočale i skinuo ih samo kad je to prijeko potrebno. Snimao ih je u školi, u sportu i u plivanju.

Revnost za čitanjem je opadala. Nije više bio toliko uzbuđen što smo ga čitali kao odraslog, ali kad je morao sam vježbati, sve se više opirao. Nije bio oduševljen čitanjem.

U drugom razredu, kada je u slovenskoj školi započelo sustavno učenje čitanja, prihvatio je čitanje kao nužno zlo. Čitati je naučio relativno brzo i bez većih problema. Ipak, više ne voli čitati. U trećem je razredu za laičkog slušatelja čitao gotovo tačno, bez većih problema ili zastoja. Shvatio je ono što je pročitao, uglavnom. No, kako ne bi čitao, počeo je tražiti razne izgovore.

Opet, drugi put je čitao s pogreškama. Nekad veći, nekad manji. Ponekad s više pogrešaka, opet drugi put s manje pogrešaka. I to je bilo vrlo zbunjujuće. "Zašto jednom ovako čita, a drugi put onako?" Svi smo se pitali oko njega.

A kad je uopće okretao slova, b i d, a ponekad f i t ili čak slogove u riječi, uvijek sam puno puta pomislila da bi mogao biti disleksičar. Naravno, cijelo sam vrijeme uspoređivala njegovo čitanje s čitanjem vršnjaka u školi. I prenjivala iskustvo; od kuće do škole i obrnuto.

S vremenom sam shvatila da je povremeno promijenio slog dviju riječi, ili zato što se nije mogao sjetiti nove riječi ili izraza za njega, izmislio je riječ koja mu je značila riječ koju se nije sjećao. Tako je, na primjer, svog rođaka Dragota preimenovao u Darka i slično, a ja sam sebi rekla; "To je gotovo disleksija."

Znala sam da ću sama teško doći do dna. Uvjerena da ću dobiti odgovarajuću pomoć i odgovore na svoja pitanja, obratila sam se tada učiteljici svog sina i pitala je može li mog sina odvesti defektolog u njihovoj školi pod povećalo.

Tamo sam naišla na odgovor koji me šokirao. Razrednik mog sina nije se složio s mojim zapažanjima u vezi s njegovim čitanjem i rekao je da sin ima natprosječne kognitivne sposobnosti. Odmah je dodala kako njegovo ponašanje, međutim, nije uvijek uzorno. Da se odupre i inzistira na svom. Pokušao sam joj objasniti svoja zapažanja o čitanju i dodao sam da je nemiran pri čitanju, zijeva, sjedi zatvoreno i ne voli sjediti za stolom dok čita, a ponekad previše radi i čini pogreške slične osobama s disleksijom. sine, ako postoji, teško je obrazovati, a ne podučavati.

Shvatio sam da joj ne odgovara što joj se sin prkosio učiteljima. Međutim, ona je kategorički negirala njegove nedostatke u čitanju.

Odmah nakon toga i sama sam kontaktirala školsku savjetodavnu službu svog sina te ih upoznala sa svojom dilemom i pitala hoće li netko iz njihove službe nadzirati dijete u nastavi ili s njim napraviti testiranje ili bilo kakvu procjenu moje dileme.

A također sam dobio odgovor od savjetodavne službe sličan odgovoru razrednika, a da ga nitko nije samo trenutak promatrao na nastavi.

Ogorčena, vidjela sam da se moram drugdje obratiti za odgovore o stanju svog sina.

U četvrtom razredu, kada se odvija faza čitanja nazvana „čitanje za učenje“, bilo je važno pravilno čitati, razumjeti pročitano i učiti čitanjem.

Sin je kod kuće čitao samo navečer, u mraku, uz svjetlost i uvijek u posebnoj pozi. Onaj koji se meni kao učitelju uopće nije svidio. Uopće nije volio čitati za stolom. Pritom je često počeo zijevati nakon nekoliko pročitanih redaka. Ponekad se žalio da ga boli trbuh.

A ponekad je čitao gotovo bez greške; pod tim mislim, bez okretanja slova, pročitao je svaku riječ do kraja i točno, opet drugi put kad sam očajavao da nije mogao čitati.

Još me više zbunila činjenica da u školi nije imao loše ocjene. Međutim, kući je nekoliko puta donio lošiju ocjenu u četvrtom razredu jer nije u cijelosti pročitao zadatke koji proizlaze iz teksta ili je pogrešno razumio cjelokupnu uputu zadatka.

Kad se to dogodilo prilikom ocjenjivanja opisa struke na slovenskom jeziku, rekao sam sebi; "Za sada je dosta!"

Čitanje djeteta mora procijeniti stručnjak.

Odveli smo sina na samoprocjenu. Specijalnom pedagogu koji također procjenjuje moguću disleksiju, pa čak i skotopijski sindrom. Anomalija za koju sam saznao točno na mreži kad sam tražio informacije o uzrocima čitanja svog sina koje sam opisao.

Kad nam je određen datum pregleda, dobili smo uputu da tog dana ne puštamo sina u školu. Trebao bi se odmarati kod kuće i ni na koji način ne gledati televiziju, tablete ili bilo koji drugi zaslon, jer bi mu to moglo naškoditi prilikom ocjenjivanja.

Sin je slijedio preporuke, odmorio se i započeo razgovor s procjeniteljem.

Prije početka upozoren sam da se moj sin može žaliti na glavobolju, mučninu, vrtoglavicu, pospanost ...

Procjena je podijeljena u dva dijela; u prvom je gledao bijele listove tiskane s crnim tekstovima, sekvence slova i druge znakove. Pritom je imao niz zadataka povezanih s vizualnom percepcijom.

Na kraju prvog dijela, ocjenjivač je presudio da se sigurno radi o skotopijskom sindromu, a ne o disleksiji, kao što sam u međuvremenu sumnjao.

Naime, otkrila je da u vizualnoj percepciji jedna boja zaostaje za njim u procesu stimuliranja podražaja duž vidnog živca. To uzrokuje da ono što je napisano na bijeloj pozadini opaža neispravno, već iskrivljeno. Slika se može tresti, rotirati, zamagljivati ili iskrivljavati na bilo koji drugi način, čak se i slova u riječi mogu okretati. A ovo je skotopijski sindrom. Na klinici Irlen skotopijski sindrom opisan je na sljedeći način: „Skotopični sindrom je poremećaj senzorne regulacije koji uzrokuje niz simptoma, uključujući nedostatke u obradi vizualnih informacija i osjetljivost na svjetlost. To je problem s obradom vizualnih informacija u mozgu, a ne problem s očima. "

Ili jednostavnije rečeno; da bi opazio bijeli spektar, koji je spektar svih šest duginih boja, optički živac mora istodobno prenijeti cijeli spektar boja. Međutim, kod ljudi sa skotopijskim sindromom obično jedna, rijetko dvije boje zaostaju minimalno. To rezultira iskrivljenom slikom, posebno na bijeloj pozadini. Velika većina nastavnih materijala ima tekst na bijeloj podlozi.

Procjeniteljica je nadalje objasnila da je u drugom dijelu morala otkriti koja je od duginih boja zaostajala za njim u procesu percepcije. Da bi to saznala, dala mu je folije različitih nijansi i boja kroz listove pune crnih tragova kako bi provjerila je li njegova percepcija uz pomoć obojenog filtra, mat folije, nešto drugačije. To bi trebalo ublažiti ili čak eliminirati kašnjenje u percepciji.

Kad je preko lišća postavila nekoliko folija različitih nijansi, otkrila je da on zaostaje za dvije boje; plava i marelica.

Uputila nas je da kupimo folije obje boje. Vaš bi vas sin trebao pročitati kroz čitanje koje bi pročitao.

Međutim, budući da je malo ljudi koji zaostaju za dvije boje u procesu opažanja bijele boje, nazvala me tri dana kasnije i ponovno nas pozvala na pregled. I dalje je tvrdila da moj sin ima ovaj sindrom, ali rekla je da on ima toliko snažnu i dugotrajnu pažnju da je kad joj je sudila potvrdila da on možda zaostaje u boji.

Sinu smo odmah dali prozirne folije koje će mu pomoći u svakodnevnom čitanju u školi. Uz to, mat folija uklanja odsjaj koji uzrokuju neonska svjetla koja su danas puna u školama. Taka; bijelo, hladno svjetlo tim ljudima još više otežava dešifriranje likova na bijeloj pozadini. Međutim, ako je papirnati materijal još uvijek gladak i sjajan, još im je teže.

Ali to nije jedini način da se pomogne ljudima s skotopijskim sindromom. Ljudima najviše pomažu "Irlen spektralni filtri", koji se u laboratoriju u Kaliforniji, SAD, obrađuju individualno određenom bojom za svakog pojedinca.

Da bi se odredili takvi filtri, osoba prvo izvrši drugi pregled ili dijagnozu, jer postoji oko jedanaest tisuća nijansi tih filtara.

Čeka se nekoliko mjeseci, a trenutno je vrijeme čekanja još duže zbog virusa Sars Cov -19.

3. Zaključak

Sin trenutno čeka ovaj pregled, a s njim i sve rezultate filtera na novim lećama koje ima na novim okvirima. Novo odabrani okvir morao je biti u mat materijalu, a korektivne leće bez ikakvih prevlaka.

Sve zajedno, međutim, čekamo da vidimo hoće li mu filteri pomoći do te mjere da će tamni tekst na bijeloj pozadini doživljavati baš kao i ljudi bez ovog sindroma, a odsjaj neonskih svjetala neće osjetiti kao ometajuću element.

Ti će odgovori doći iz Amerike. Trenutno ne znamo kada točno.

4. Popis literature

1. Irlen klinika. URL: <https://www.irlenslovenia.com/o-kliniki/> (9. 2. 2021)